

مقایسه تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی در ازدواج مجدد افراد بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول

محمد حسین آیشم^۱

سعید موسوی پور^۲

چکیده:

این پژوهش با هدف مقایسه تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی در ازدواج مجدد افراد بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول در سال ۱۴۰۳ انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای بود و جامعه آماری شامل تمامی افراد با ازدواج دوم در شهر اردبیل بود. ابتدا پرسشنامه‌ها از طریق فضای مجازی در اختیار جامعه آماری قرار داده شد و تعداد ۱۳۶ نفر با روش نمونه‌گیری هدفمند، بصورت داوطلبانه به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. به منظور اجرای پژوهش حاضر از سه پرسشنامه‌ی تعهد زناشویی آدامز و جونز (DCI)، سازگاری زناشویی اسپانیر (DAS) و صمیمیت زناشویی واکر و تامسون (MIS) استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS-۲۶ انجام شد. یافته‌ها نشان داد که افراد بدون فرزند در میزان تعهد، صمیمیت و سازگاری زناشویی در مقایسه با افراد دارای فرزند از ازدواج اول نتایج نسبتاً بهتری داشته‌اند ولی تفاوت معناداری بین این دو گروه وجود نداشت. لذا با توجه به نتیجه و محدودیت‌های پژوهش نیازمند بررسی و تحقیقات بیشتر خواهد بود.

واژگان کلیدی: ازدواج مجدد، تعهد زناشویی، سازگاری زناشویی، صمیمیت زناشویی

^۱ . کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه اراک، اراک، ایران.

Email: Mha.2731@gmail.com

^۲ . دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه اراک، اراک، ایران.

Email: Moosavipour@araku.ac.ir

Comparing commitment, compatibility and marital intimacy in the remarriage of people without children and with children from the first marriage

Abstract:

This research was conducted with the aim of comparing commitment, compatibility and marital intimacy in the remarriage of people without children and with children from the first marriage in 2024. The descriptive research method was causal-comparative and the statistical population included all people with a second marriage in Ardabil city. First, the questionnaires were made available to the statistical community through virtual space, and 136 people voluntarily answered the questionnaires with the purposeful sampling method. In order to carry out the present study, three questionnaires of Adams and Jones Marital Commitment (DCI), Spanier Marital Compatibility (DAS) and Walker and Thomson Marital Intimacy (MIS) were used. Data analysis was done with descriptive and inferential statistics using SPSS-26 software. The findings showed that people without children had relatively better results in terms of commitment, intimacy and marital compatibility compared to people with children from their first marriage, but there was no significant difference between these two groups. Therefore, according to the results and limitations of the research, more investigation and research will be needed.

Key words: remarriage, marital commitment, marital compatibility, marital intimacy

خانواده مهمترین نظام اجتماعی است که با ازدواج شکل می‌گیرد و حفظ و تداوم آن اهمیت زیادی دارد (لامسون، هودگسون، پرات، مندنهال، وونگ، سیسمن، مارتین^۱، ۲۰۲۲). ازدواج یک پیوند اجتماعی و عاطفی عمیق است که می‌تواند سلامت جسمانی و روانی را برای زوجین در پی داشته باشد (بلوچ زاده خورشانه، عبدی، غفاری، و حمیدی پور، ۱۴۰۰) محیط سالم و سازنده، روابط گرم، تعامل بین فردی و صمیمی در خانواده موجب رشد و پیشرفت اعضای خانواده می‌شود. (فرج‌نیا، بلیاد، حسینیان و حسین‌زاده تقوایی، ۱۴۰۲). ازدواج برای هر فردی می‌تواند به عنوان یکی از اساسی‌ترین انتخاب‌ها دیده شود (امان، عباس، لایلا، شی^۲، ۲۰۲۱). اما برخی مواقع عوامل مختلفی سبب گسست ازدواج اول می‌شود و پس از مدتی ازدواج دوباره رقم می‌خورد. ازدواج مجدد یعنی اینکه مرد یا زن بر اثر فوت همسر یا طلاق از همسر خود جدا شده و دوباره با فرد دیگری ازدواج کرده است (محمدی و محمدی، ۱۳۹۸). ازدواج مجدد ممکن است با ازدواج اول متفاوت باشد چرا که چنین وصلتهایی پایداری کمتری دارند و بیشتر تحت تأثیر عواملی می‌باشند که در ازدواج‌های اول وجود ندارد همچون فرزندخواندگی و والدین پیشین. بعلاوه، طلاق ممکن است با ویژگی‌های شخصیتی ارتباط داشته باشد که برای روابط پایدار مناسب نباشند (کیخا و ماهد، ۱۴۰۲). این ازدواج تغییرات زیادی با خود به دنبال دارد و از جنبه‌های مختلف قابل بررسی است. از سازگاری و کیفیت زندگی بعد از ازدواج مجدد تا روابط فرزندان احتمالی در خانواده‌ی جدید و شکل‌گیری روابط تازه، هر یک می‌تواند دستمایه‌ی مطالعاتی باشد (افراسیابی، خلجی پیربلوطی، ۱۴۰۱). در تبیین ازدواج مجدد با حضور فرزندان دلایل متنوعی دارد؛ مانند امید به شروع مجدد زندگی خانوادگی، جست و جوی حمایت عاطفی برای خود و فرزندان (والدینی)، ارتقای سلامت روانی و فشارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (محمدی، محمدی، ۱۳۹۸). با این حال بسیاری از ازدواج‌های مجدد شامل ساختار خانوادگی پیچیده‌ای با فرزندان ازدواج‌های قبلی و روابط پیچیده با همسران سابق است. چنین روابطی ممکن است باعث کاهش رضایت همسران از روابط فعلی شود. رابطه فرزندان با مادرخوانده و پدرخوانده، یکی از مهمترین دغدغه‌های والدینی است که پس از ازدواج مجدد به وجود می‌آید. (حیدری سودجانی، غلامزاده جفره، ۱۴۰۲). ورود یک فرزند از ازدواج مجدد می‌تواند تعارضات زمینه‌ای را در فرد ایجاد کند که عمده این تعارضات با سن و جنسیت فرزندخوانده مرتبط بوده، به طوری که سطح این تعارضات در برخی موارد با سطح آموزش و رویکردهای تربیتی پیشین نیز میتواند مرتبط باشد (سوری، گودرزی و روزبهانی، ۱۳۹۸). با توجه به افزایش آمار طلاق در جامعه، مطالعه در حوزه ازدواج مجدد و بررسی متغیرهای مربوط به رابطه زناشویی زوجین با ازدواج مجدد ضروری است لذا در این پژوهش به بررسی یکی از مسائل مهم در این حیطة پرداخته‌ایم و متغیرهای تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی را در زوجین بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول با هم مقایسه کرده‌ایم.

هر ازدواج موفق حاوی سه رکن تعهد، جاذبه و تفاهم است که در این بین تعهد زناشویی قوی‌ترین و پایدارترین عامل پیش‌بینی‌کننده کیفیت و ثبات زناشویی است (جان، سم، رورو و تسویی^۳، ۲۰۱۷). بی‌شک در همه جوامع به‌ویژه جوامع شرقی، ازدواج بر پایه قراردادی است که در آن هر دو همسر متعهد می‌شوند نسبت به هم وفادار باشند (هاروی،

¹ . Lamson, Hodgson, Pratt, Mendenhall, Wong, Sesemann, & Martin

² . Aman, Abbas, Lela & Shi

³ . John, Seme, Roro & Tsui

ترجمه احمدی، اخوی، رحیمی، ۱۴۰۲). ازدواج در حقیقت پیمان بستن زن و مرد جهت وفاداری نسبت به هم و انحصار رابطه عاشقانه و جنسی بین دو نفر می‌باشد (قهاری، ۱۴۰۱). نتایج تحقیقات نشان می‌دهد، تعهد زناشویی دومین عامل حفظ کننده ازدواج و فقدان آن مهم‌ترین عامل موثر در بروز طلاق به شمار می‌آید (فامیل متقی، گودرزی و کاکابرائی، ۱۴۰۱). دین و اسپانیر (۱۹۷۴) تعهد زناشویی^۱ را تمایل زوجین به حفظ و ادامه دادن یک رابطه مشترک طولانی مدت تعریف می‌کنند (ملمع قبادی، صالحی ریزی و افزود، ۱۴۰۲). در حقیقت تعهد زناشویی شامل تعهد بیان شده یا ضمنی در رابطه با وفاداری جنسی و هیجانی بین همسران است که موجب ثبات رابطه می‌شود (بیرنباوم، میزراهی، کولر، شاتزمن، آلونی سوروکر و ریس^۲، ۲۰۱۹). مطالعات نشان می‌دهند که عوامل فردی، زوجی و محیطی بسیاری بر تعهد زناشویی تاثیر می‌گذارند (بیلال و ریاز^۳، ۲۰۲۱). از جمله این عوامل می‌توان به بخشودگی، تمایز یافتگی خود، صمیمیت و کیفیت روابط زناشویی اشاره کرد (مقیمی، مرادی، سیدالشهدائی و احمدیان، ۱۴۰۱). عدم تعهد زناشویی پیامدهای زیان بخش بسیاری از جمله تعارضات بین فردی، خشونت، پریشانی روانشناختی، طلاق عاطفی و آشفتگی در عملکرد شناختی را موجب می‌شود (ربیعی، کوچک انتظار، قنبری پناه و کوچکی، ۱۴۰۲). تعهد به سه بخش مختلف تقسیم می‌شود: تعهد اخلاقی، تعهد ساختاری و تعهد شخصی. این سه جزء با هم ترکیب می‌شوند تا رابطه رضایت بخشی را بین مردم ایجاد کنند (امان و همکاران، ۲۰۲۱).

اولین قدم جهت ایجاد ازدواجی مطلوب، افزایش صمیمیت زناشویی^۴ است (خجسته مهر، احمدی، سودانی و شیرالی‌نیا، ۱۳۹۴) صمیمیت با اولین ملاقات آغاز می‌شود و با جریان تدریجی شناخت یکدیگر همراه است و تا پایان عمر همراه است. صمیمیت، زندگی زناشویی را غنی می‌سازد (لطفی، ۱۳۹۹). افراد، تمایل زیادی به احساس صمیمیت و دوست داشتنی بودن از سوی دیگران دارند و ازدواج به منظور تامین نیاز به عشق و صمیمیت انجام می‌شود (الن، هاکینس، هریس، ربرتس، هابارد و دومن^۵، ۲۰۲۲). صمیمیت مولفه بسیار مهمی در ازدواج است و موجب ثبات و استحکام روابط بین زوجین می‌شود (جونزاروسکی، نیسان، استروسکی و روزنباوم^۶، ۲۰۱۹). فردی که میزان صمیمیت بالاتری در روابط تجربه می‌کند، می‌تواند خود را به شیوه بهتری در روابط عرضه کند و نیازهای خود را به شکل موثرتری به شریک و همسر خود ابراز نماید (باگاروزی^۷، ۲۰۱۶). صمیمیت به توانایی ارتباط‌گیری با دیگران با حفظ فردیت تعریف می‌شود. اینگونه تعاریف مبتنی بر خویشتن حکایت از آن دارد که فرد به سطحی از رشد فردی دست یافته که می‌تواند با دیگران رابطه صمیمانه برقرار کند. می‌توان صمیمیت را توانایی شناخت خود در حضور دیگران دانست، (گاتمن^۸، ۲۰۱۷). صمیمیت یک نزدیکی، تشابه و رابطه شخصی عاشقانه یا هیجانی با شخص دیگر است که مستلزم شناخت و درک عمیق از فرد و همین‌طور بیان افکار و احساساتی است که نشانه تشابه آن‌ها با یکدیگر است (لابریکیو و ویزمن^۹، ۲۰۱۹). باگاروزی صمیمیت را با نه

1. Marital commitment

2. Birnbaum, Mizrahi, Kovler, Shutzman, Aloni-Soroker & Reis

3. Bilal & Riaz

4. Marital intimacy

5. Allen, Hawkins, Harris, Roberts, Hubbard, & Doman

6. Gonczarowski, Nisan, Ostrovsky & Rosenbaum

7. Bagarozzi

8. Gottman

9. Labrecque & Whisman

بعد صمیمیت عاطفی، روانشناختی، عقلانی، جسمانی، جنسی، معنوی زیبایی‌شناختی، اجتماعی-تفریحی و فعلی معرفی کرده است. برای هر شخص با توجه به تفاوت‌های فردی، میزان نیاز به صمیمیت و ابعاد نه‌گانه آن متفاوت از دیگران است. با در نظر گرفتن این تفاوت‌هاست که می‌توان متوجه شد که چرا برخی از زوجها که نیاز کلی‌شان برای صمیمیت از نظر شدت نیاز مشابه است، هنوز از تجربه صمیمیت در رابطه‌شان رضایت ندارند (باگاروزی، ۲۰۰۱؛ ترجمه آتش پور و اعتمادی، ۱۳۸۵).

یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر پایداری یا ثبات ازدواج، در همه فرهنگ‌ها سازگاری زناشویی^۱ است (افلاطونی، خدادادی، فرحبخش، ۱۴۰۱). سازگاری فرایندی است که هریک از زوجین برای رسیدن به سطح مطلوبی از رضایت زناشویی، به صورت فردی یا مشترک، به بهبود الگوهای رفتاری خود می‌پردازند. حاصل آن، رشد و پیشرفت همسران در عرصه‌های گوناگون زندگی و افزایش درک متقابل از یکدیگر است (غفوری، زاده محمدی، پناغی، ۱۴۰۲). سازگاری زناشویی به عنوان یکی از مهمترین عوامل تعیین کننده کیفیت رابطه زناشویی، فرایندی تکاملی و چند بعدی است که در طول زندگی همسران پدید می‌آید (فرج‌نیا و همکاران، ۱۴۰۲) و نگرش مثبت و لذت‌بخشی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی مثل ارتباط، مسائل شخصیتی، حل تعارض، مسائل مالی، روابط جنسی و فرزندان دارد (سلحشوری و آتش‌پور، ۱۴۰۰). براساس بررسی‌های به عمل آمده سازگاری دارای چهار مولفه رضایت دوتایی، توافق دوتایی، همبستگی دوتایی و بیان محبت آمیز است (پلانپ، ون هال و گلداسمیت^۲، ۲۰۱۹). و یکی از فاکتورهای مهم و مؤثر بر سلامتی زنان است (عماد، کریمی افشار، ۱۴۰۲) و باعث افزایش طول عمر زن و مرد می‌شود (گوپال و والارماتی^۳، ۲۰۲۰). براساس مقیاس سازگاری زناشویی مورد استفاده در این پژوهش، سازگاری زناشویی شامل سه بعد است که عبارت‌اند از: توافق، رضایت و انسجام. (آریاپوران، حاجی مرادی، ۱۴۰۰).

با توجه به مطالب فوق وجود و یا عدم وجود فرزند برای هر یک از زن و مرد در ازدواج مجدد یکی از مسائل مهم و چالش برانگیز است لذا بررسی هرچه بیشتر عوامل مؤثر بر کیفیت رابطه زناشویی زوجینی که ازدواج مجدد انجام دادند ضروری می‌باشد.

این پژوهش در پی این است که نقش وجود یا عدم وجود فرزند از ازدواج اول را در سازگاری، تعهد و صمیمیت زناشویی زنان در ازدواج دوم مورد مقایسه قرار دهد. بنابراین مساله پژوهش حاضر عبارت است از این که آیا وجود فرزند از ازدواج اول نقشی در سازگاری، صمیمیت و تعهد زناشویی زنان در ازدواج اول دارد یا خیر؟

روش

پژوهش حاضر به لحاظ رویکرد کمی و به لحاظ هدف بنیادی و به لحاظ روش توصیفی از نوع علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری این پژوهش، کلیه افراد متأهل با ازدواج مجدد در شهر اردبیل می‌باشد. که نمونه مورد نظر با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. پس از طراحی پرسشنامه‌ها در سایت اول فرم، لینک پرسشنامه در بستر شبکه‌های اجتماعی از قبیل تلگرام، ایتا، بله در کانال اردبیل آذ در اختیار عموم جامعه آماری

¹ . Marital Adjustment

² . Planalp, Van Hulle & Goldsmith

³ . Gopal & Valarmathi

قرار گرفت. ۱۵۳ نفر به پرسشنامه پاسخ دادند که ۱۷ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن کنار گذاشته شد و ۱۳۶ پرسشنامه باقی ماند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش آمار توصیفی و استنباطی (آزمون t مستقل) با استفاده از نرم افزار SPSS-۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش عبارتند از

پرسشنامه تعهد زناشویی آدامز و جونز (DCI): این پرسشنامه توسط آدامز و جونز در سال ۱۹۹۷ تهیه شده و دارای ۴۴ سؤال است و سه بعد تعهد شخصی، تعهد اخلاقی، و تعهد ساختاری را اندازه‌گیری می‌کند. هر سؤال دارای طیف پنج درجه‌ای لیکرت بوده و شامل گزینه‌های خیلی موافقم تا کاملاً مخالفم می‌باشد که دامنه نمرات افراد بین ۱ تا ۱۷۲ است. آدامز و جونز (۱۹۹۷) برای به دست آوردن پایایی و روایی این آزمون، آن را در ۶ پژوهش مختلف بر روی نمونه‌ای با ۱۷۸۷ نفر اجرا کردند و ضمن تأیید روایی، پایایی هر یک از خرده مقیاس‌های تعهد شخصی، تعهد ساختاری و تعهد اخلاقی را به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۶، ۰/۸۹ و آلفای کرونباخ کلی پرسشنامه را ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند (ریبعی و همکاران، ۱۴۰۲)

پرسشنامه صمیمیت زناشویی: پرسشنامه صمیمیت زناشویی توسط تامپسون و واکر در سال ۱۹۸۳ تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۷ سؤال است که برای اندازه‌گیری صمیمیت ساخته شده است. این مقیاس جزئی از یک ابزار بزرگتر است که دارای سه مولفه: نزدیکی عاطفی، از خودگذشتگی، رضایت می‌باشد اما توسط تهیه کنندگان آن به صورت مقیاس مستقلی گزارش شده است (منصوری، باقری، درتاج و ابوالعالی، ۱۳۹۹). نمره گذاری این مقیاس بر روی یک مقیاس لیکرتی ۷ درجه ای از هرگز تا همیشه صورت می‌گیرد. نمره آزمودنی از طریق جمع نمرات هر عبارت و تقسیم آن بر عدد ۱۷ بدست می‌آید. نمره بین ۱۷ تا ۳۴: میزان صمیمیت در زندگی پایین است. نمره بین ۳۴ تا ۸۵: میزان صمیمیت در زندگی متوسط است. نمره بالاتر از ۸۵: میزان صمیمیت در زندگی بالا است (حاجی زاده جویباری، ۱۳۹۵). تامپسون و والکر پایایی این پرسشنامه را با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آورده‌اند (ثنایی، هومن و علاقه‌بند، ۱۳۹۶). اعتمادی (۱۳۸۶) پایایی این ابزار را در ایران با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۶ به دست آورده است (رفعتی، ۱۳۹۴). در پژوهش حاضر پایایی این آزمون محاسبه شد و آلفای کرونباخ ۰/۹۷۷ به دست آمد.

پرسشنامه سازگاری زوجی اصلاح شده (RDAS): این مقیاس دارای ۱۴ گویه است که توسط باسبی و همکاران (۱۹۹۵) به منظور بررسی سازگاری زناشویی تهیه شده است. فرم اصلی این مقیاس توسط اسپانیر (۱۹۷۶) و بر اساس نظریه‌ی لیوایز و اسپانیر (۱۹۷۹) در مورد کیفیت روابط زناشویی ساخته شده است (ادیتال و لاوی^۱، ۲۰۰۵). نمره گذاری این مقیاس بر روی یک مقیاس لیکرتی ۶ درجه ای از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق صورت می‌گیرد نمره کلی این مقیاس بین صفر تا ۷۰ است. نمره بالا نشان‌دهنده سازگاری زناشویی مطلوب و نمره پایین سازگاری زناشویی کم را نشان می‌دهد. این ابزار از سه خرده مقیاس - همفکری و توافق، رضایت، انسجام- تشکیل شده است (هولیسست و میلر^۲، ۲۰۰۵). پایایی پرسشنامه به شیوه‌ی آلفای کرونباخ در مطالعه‌ی هولیسست و میلر (۲۰۰۵) از ۰/۸۰ تا ۰/۹۰ گزارش شده است.

^۱ . Adital & Lavee

^۲ . Hollist & Miller

یافته‌ها

هدف از پژوهش حاضر مقایسه تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی در ازدواج مجدد افراد بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول شهر اردبیل است. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته و نتایج حاصل در بخش‌هایی به شرح ذیل آمده است:

از مجموع ۱۳۶ آزمودنی پژوهش ۵۹ نفر (۳۹/۶ درصد) مرد و ۷۷ نفر (۵۱/۷ درصد) زن بودند. تعداد ۵۶ نفر (۳۷/۶ درصد) تحصیلات دیپلم و پایین‌تر، ۱۵ نفر (۱۰/۱ درصد) فوق دیپلم، ۴۵ نفر (۳۰/۲ درصد) کارشناسی، ۱۸ نفر (۱۲/۱ درصد) کارشناسی ارشد و ۲ نفر (۱/۳ درصد) مدرک دکتری داشتند.

از مجموع ۱۳۶ نفر ۱۱۳ نفر (۸۳ درصد) نگر به دلیل طلاق از همسر اول و ۲۳ نفر (۱۷ درصد) به دلیل فوت همسر اول، ازدواج مجدد انجام دادند. ۸۴ نفر از ازدواج اول فرزند دارند و ۵۲ نفر بدون فرزند از ازدواج اول می‌باشند.

جدول ۱: بررسی توزیع نرمال در متغیرها

متغیر	چولگی	نقطه بحرانی	کشیدگی	نقطه بحرانی
صمیمیت زناشویی	-۰/۲۲۱	۰/۲۰۸	-۱/۳۶۳	۰/۴۱۳
تعهد زناشویی	-۱/۰۲۴	۰/۲۰۸	۱/۸۱۱	۰/۴۱۳
تعهد زناشویی	-۰/۹۶۰	۰/۲۰۸	۱/۳۳۲	۰/۴۱۳
تعهد اخلاقی	-۰/۶۹۷	۰/۲۰۸	۱/۶۷۷	۰/۴۱۳
تعهد ساختاری	-۰/۸۱۵	۰/۲۰۸	۰/۹۴۸	۰/۴۱۳
سازگاری زناشویی	-۰/۲۴۲	۰/۲۰۸	-۱/۰۲۸	۰/۴۱۳
انسجام	-۰/۴۸۵	۰/۲۰۸	۰/۹۴۵	۰/۴۱۳
سازگاری زناشویی	-۰/۳۸۵	۰/۲۰۸	-۱/۰۷۰	۰/۴۱۳
رضایت	۰/۴۴۶	۰/۲۰۸	-۰/۵۷۶	۰/۴۱۳

شاخص‌های چولگی و کشیدگی متغیرها جهت بررسی فرض نرمالیتی در جدول ۱ گزارش شده است. با توجه به نتایج به دست آمده از لحاظ کجی و کشیدگی همه متغیرها نرمال بوده و توزیع آن‌ها متقارن است.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار متغیرها در دو گروه بدون فرزند از ازدواج اول و دارای فرزند

متغیر	میانگین	انحراف معیار
صمیمیت زناشویی	بدون فرزند	۴/۷
	۷۶/۷۶	

۳/۸۵	۷۲/۴۳	دارای فرزند		
۱/۴۳	۵۲/۸۵	بدون فرزند	تعهد شخصی	
۱/۱۱	۵۱/۵۴	دارای فرزند		
۱/۱۸	۴۶/۹۹	بدون فرزند	تعهد اخلاقی	
۱/۰۰	۴۵/۳۴	دارای فرزند		تعهد زناشویی
۱/۰۲	۳۸/۰۸	بدون فرزند	تعهد ساختاری	
۰/۸۳	۳۶/۵۲	دارای فرزند		
۳/۴۹	۱۳۷/۹۴	بدون فرزند	نمره کل	
۲/۷۳	۱۳۳/۴۲	دارای فرزند		
۱/۱۵	۱۸/۰۷	بدون فرزند	انسجام	
۰/۹۹	۱۶/۳۴	دارای فرزند		
۰/۷۷	۱۱/۷۶	بدون فرزند		
۰/۶۴	۱۰/۳۱	دارای فرزند	همکاری و توافق	سازگاری زناشویی
۰/۵۶	۱۰/۲۵	بدون فرزند	رضایت	
۰/۵۱	۱۰/۴۸	دارای فرزند		
۲/۲۵	۴۰/۰۹	بدون فرزند	نمره کل	
۱/۹۴	۳۷/۰۴	دارای فرزند		

میانگین و انحراف معیار متغیرهای اندازه‌گیری شده توسط پرسشنامه‌های مطالعه در جدول ۲ ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود میانگین صمیمیت، تعهد زناشویی و زیرمقیاس‌هایش، سازگاری زناشویی و زیرمقیاس‌هایش در افراد بدون فرزند از ازدواج اول نسبت به افراد دارای فرزند از ازدواج اول بیشتر است. همان‌طور که مشخص است میانگین همه متغیرها و زیرمقیاس‌ها در دو گروه با هم تفاوت دارند ولی معناداری تفاوت‌ها بر ما مشخص نیست. برای بررسی معنادار بودن تفاوت‌ها از آزمون t مستقل استفاده شده است.

نتایج بدست آمده از بررسی هم‌خطی چندگانه متغیرهای مطالعه بر اساس تورم واریانس حاکی از عدم وجود هم‌خطی می‌باشد.

جدول ۳: نتایج آزمون t گروه‌های مستقل متغیرهای پژوهش در گروه‌های مورد مطالعه

متغیر	شرط برابری و نابرابری واریانس‌ها	مقدار t	درجه آزادی	معناداری	تفاوت میانگین‌ها
صمیمیت زناشویی	رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۷۰	۱۳۰	۰/۴۷۹	-۴/۳۳
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۷۱۲	۱۱۰/۳۴	۰/۴۷۸	-۴/۳۳
تعهد زناشویی	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۲۵	۱۳۰	۰/۳۰۷	-۴/۵۲
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۱۹	۱۰۶/۹۹	۰/۳۱۱	-۴/۵۲

تعهد شخصی	رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۷۳	۱۳۰	۰/۴۶۷	-۱/۳۱
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۰/۷۲۳	۱۰۵/۶۹	۰/۴۷۱	-۱/۳۱
تعهد اخلاقی	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۵	۱۳۰	۰/۲۹۵	-۱/۶۴
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۶	۱۱۲/۸۷	۰/۲۹۱	-۱/۶۴
تعهد ساختاری	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۱۷۱	۱۳۰	۰/۲۴۴	-۱/۵۵
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۱۷۵	۱۱۰/۱۹	۰/۲۴۳	-۱/۵۵
سازگاری زناشویی	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۱	۱۳۰	۰/۳۱۴	-۳/۰۵
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۰۲	۱۱۴/۳۵	۰/۳۰۸	-۳/۰۵
انسجام	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۱۸۷	۱۳۰	۰/۲۳۷	-۱/۸۳
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۲۰۵	۱۱۴/۴۱	۰/۲۳۱	-۱/۸۳
همکاری و توافق	رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۴۳۶	۱۳۰	۰/۱۵۳	-۱/۴۵۵
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	-۱/۴۴۲	۱۱۰/۶۷	۰/۱۵۲	-۱/۴۵۵
رضایت	رعایت برابری واریانس‌ها	۰/۳۰۳	۱۳۰	۰/۷۶۳	۰/۲۳۷
	عدم رعایت برابری واریانس‌ها	۰/۳۱۱	۱۱۸/۵۶	۰/۷۵۶	۰/۲۳۷

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، بین میزان صمیمیت زناشویی ($T = 0.7$ و $P < 0.05$)، تعهد زناشویی ($T = 1.025$ و $P < 0.05$) و سازگاری زناشویی ($T = 1.01$ و $P < 0.05$) افراد دارای فرزند و بدون فرزند از ازدواج اول تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف مقایسه تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی در ازدواج مجدد افراد بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که افراد بدون فرزند در میزان تعهد، صمیمیت و سازگاری زناشویی در مقایسه با افراد دارای فرزند از ازدواج اول نتایج نسبتاً بهتری داشته‌اند ولی تفاوت معناداری بین این دو گروه وجود نداشت.

با این که پژوهشی درباره مقایسه تعهد، سازگاری و صمیمیت زناشویی در ازدواج مجدد افراد بدون فرزند و با فرزند از ازدواج اول یافت نشد، با این حال پژوهش‌های زحل اولسن^۱ (۲۰۱۹)، حیدری سودجانی و غلامزاده جفره (۱۴۰۲)، بلالی و رضانی (۱۴۰۲)، سوری و همکاران (۱۳۹۸)، محمدی و محمدی (۱۳۹۸) وجود فرزند از ازدواج اول را دارای چالش می‌دانند که با نتایج این پژوهش همسو نیست.

در تبیین یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت هرچند ورود یک فرزند از ازدواج مجدد می‌تواند تعارضات زمینه‌ای را در فرد ایجاد کند، منتها با توجه به علت ازدواج مجدد با حضور فرزندان که دلایل متنوعی از قبیل امید به شروع مجدد زندگی خانوادگی، جست و جوی حمایت عاطفی برای خود و فرزندان (والدینی)، ارتقای سلامت روانی و فشارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌تواند داشته باشد، زوجین را بر این می‌دارد که هرچند بخاطر فرزندشان از رابطه مجددشان بیشتر محافظت نمایند. لذا بعید نیست وجود و یا عدم وجود فرزند از ازدواج اول تاثیر معناداری در کیفیت رابطه زوجین نداشته باشد. و این احتمال هم وجود دارد که عوامل مختلف فرهنگی، اجتماعی و شخصیتی در پایین بودن پایداری و سازگاری زناشویی زوجین در ازدواج مجدد تاثیر دارد که وجود و یا عدم وجود فرزند تاثیر معناداری ندارد هر چند تفاوت کمی در نتایج این پژوهش دیده می‌شود.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به این مورد اشاره کرد: دسترسی نسبتاً مشکل به آزمودنی‌هایی با ویژگی ازدواج مجدد دارای فرزند و بدون فرزند از ازدواج اول که باعث انتخاب روش نمونه‌گیری داوطلبانه شد.

به طور کلی ازدواج از هر نوع با مزایا و چالش‌هایی برای اعضای خانواده همراه است که قطعاً ازدواج مجدد به دلیل شرایط متفاوت خصوصاً اگر زوجین فرزندان را از ازدواج اول داشته باشند چالش‌هایی را به دنبال دارد که انجام پژوهش‌هایی در این زمینه می‌تواند به روشن‌سازی ابعاد مختلف ازدواج مجدد کمک کند. لذا پیشنهاد می‌شود این پژوهش با در نظر گرفتن سایر متغیرهای مرتبط با کیفیت رابطه زناشویی در بین افراد با ازدواج مجدد برای حصول نتایج دقیق‌تر، در میان نمونه‌های دیگر و نیز فرهنگ‌های مختلف اجرا شده و نتایج بدست آمده با نتایج این پژوهش مقایسه شود. در صورتی که نتایج پژوهش‌های دیگر یافته‌های این پژوهش را تایید کنند می‌توان گفت وجود فرزند از ازدواج اول نمی‌تواند مشکل جدی در ازدواج مجدد ایجاد کند.

References

1. Adital B., Lavee, Y. (2005). Dyadic characteristics of individual attributes: attachment, neuroticism, and their relations to marital quality and closeness. *American Journal of Orthopsychiatry*, 75(4), 621-631.
2. Afrasiabi, H., & Khalaji Pirbalooti, M. (2022). A Study of the Constructions of Remarriage by Divorced Woman Taking a Grounded Theory Approach. *Sociology of Social Institutions*, 9(19), 239-256.

---

¹ . Zahl-Olsen

3. Aflatooni, M., Khodadadi Sangdeh, J., & Farahbakhsh, K. (2022). Identify the contexts of marital adjustment in the early stages of marriage in its stabilization. *CULTURAL PSYCHOLOGY*, 6(1), 235-257.
4. Allen, S., Hawkins, A. J., Harris, S. M., Roberts, K., Hubbard, A., & Doman, M. (2022). Day-to-day changes and longer-term adjustments to divorce ideation: Marital commitment uncertainty processes over time. *Family Relations*, 71(2), 611-629.
5. Aman, J., Abbas, J., Lela, U., & Shi, G. (2021). Religious affiliation, daily spirituals, and private religious factors promote marital commitment among married couples: does religiosity help people amid the COVID-19 crisis?. *Frontiers in psychology*, 12, 657400.
6. Ariapooran, S., & Hajimoradi, R. (2022). Marital Adjustment and Couple Disputes during the Outbreak of COVID-19. *Journal of Family Research*, 17(4), 561-572.
7. Bagarozzi, A. (2016). Characteristics of long – term first marriage. *Journal of mental health counseling*, 15, 445-460
8. Bagarozzi, Dennis A. (2006). *Enhancing intimacy in marriage: a clinicians guide*, (Translated by Hamid Atash poor & Ozrs Etemadi). Isfahan: Publicationes universitatis islamicae Azad, Khorseگان branch. (2001).
9. Balali, E., & Ramezani, R. (2023). A qualitative study of women's challenges in second marriage. *Women's Strategic Studies*, 25(99), 165-206.
10. Baluchzadeh Khorshaneh, S., Abdi, M., Ghafari, K., & Hamidipour, R. (2021). Comparison of the effectiveness of premarital education through interpersonal awareness and choice program and indigenous multidimensional approach on anxiety / avoidance of attachment and differentiation in marriage seekers. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 64(1), 2435-2447.
11. Bilal, A., Muhammad, K., & Riaz, S. (2021). Marital commitment and marital satisfaction in patients of chronic diseases: Mediating role of sexual satisfaction. *Rawal Medical Journal*, 46(1), 189-189.
12. Birnbaum, G. E., Mizrahi, M., Kovler, L., Shutzman, B., Aloni-Soroker, A., & Reis, H. T. (2019). Our fragile relationships: Relationship threat and its effect on the allure of alternative mates. *Arch Sex Behav*, 48, 703–713.
13. Emad, M., Karimi Afshar E. (2023). Examining the Relationship Between Job Stress, Quality of Life and Marital Adjustment of Midwives Sirjan City. *Journal of Psychology New Ideas*. 17 (21).
14. Famil Motaghi, B., Goudarzi, M., & Kakabraee, K. (2022). Determining the effectiveness of the protocol extracted from the causal model of marital forgiveness on marital intimacy, marital commitment and marital conflicts. *medical journal of mashhad university of medical sciences*. 65(5). 217-235.
15. Farajnia, S., Beliad, M. R., Hosseinian, S., & Hosseinzadeh Taqvai, M. (2023). Modeling marital adaptability based on communication patterns and sexual relationship performance mediated by spiritual attitude. *Journal of Applied Family Therapy*, 4(2), 258-278.
16. Ghafouri, M., Zadehmohamadi, A., & panaghi, L. (2023). Prediction of Marital Adjustment Based on Loneliness, Death Anxiety and Meaning of Life among Married Couple in Tehran. *Journal of Family Research*, 19(2), 217-235.
17. Ghahari, shahrbanoo. (2023). *Infidelity in Marriage: The Sterategies for Intervention*. Tehran: Danjeh Pub.
18. Gonczarowski, Y. A., Nisan, N., Ostrovsky, R., & Rosenbaum, W. (2019). A stable marriage requires communication. *Games and Economic Behavior*, 118: 626- 647
19. Gopal, C. R., & Valarmathi, D. (2020). Marital Compatibility and Their Relationship To Personality Among Arranged Marriage Couples And Love Marriage Couples–A Pilot Study. *Annals of Tropical Medicine and Public Health*, 23, 231-503.
20. Gottman, J., & Gottman, J. (2017). *The Natural Principles of Love*. *Journal of Family Theory & Review*, 9, 7–26.
21. Hajizadeh Jouybari, T. (2016). Predict marital commitment based on religious orientation, marital intimacy and marital boredom. *Magistri propositum*. University of Mohagheh Ardabili
22. Harway, michele. (2023). *Handbook of Couples Therapy* (Translated by Khodabakhsh Ahmadi & Socii. Tehran: Danjeh Pub.
23. Heidari Sudejani, Z., Golamzadeh jofre, M. (2023). The phenomenological approach of adolescents' challenges to remarrying their parents. *Knowledge & Research Applied Psychology*. 24(2). 57-68.

24. Hollist, C. S, Miller R. B. (2005). Perceptions of attachment style and marital quality in midlife marriage. *Family Relations*. 54(1). 46-58.
25. John, N. A., Seme, A., Roro, M. A., & Tsui, A. O. (2017). Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. *Culture, Health & Sexuality*, 19(2), 267-278.
26. Khojastemehr, Reza., Ahmadi-Qozlujah, Ahmed., Sudani, Mansour., & Shiralynia, Khadijah. (2015). Efficacia aequitatis substructio contextualis illic in affectuum familiaritate ac qualitate coniugali coniugum. *Journal of Applied Psychology*. 2(34). 79-96.
27. Kikha, Fatemeh., Mahed, Zohreh. (2023). Remarriage after divorce and depression risk. *Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*. 7(25). 1504-1516.
28. Labrecque, T., & Whisman, M. (2019). **Extramarital Sex and Marital Dissolution: Does Identity of the Extramarital Partner Matter?**, *Journal of Family Process*, 9, 271-287.
29. Lamson, A. L., Hodgson, J. L., Pratt, K. J., Mendenhall, T. J., Wong, A. G., Sesemann, E. M., ... & Martin, M. P. (2022). Couple and family interventions for high mortality health conditions: A strategic review (2010–2019). *Journal of marital and family therapy*, 48(1), 307-345.
30. Lotfi, Fahimeh. (2020). Necessitudo inter expectationem vitae, affectum ad Deum et intimitatem matrimoniale cum satisfactione matrimoniali. *Magistri propositum*. Hekmat Razavi Institute of Higher Education.
31. Malma Ghobadi, F., Salehi Rizi, E., & Afzood, A. (2023). Structural model of marital commitment based on irrational beliefs and marital justice with the mediation of cognitive emotion regulation. *Journal of Applied Family Therapy*, 4(2), 60-78.
32. Mansouri Z, Bagheri F, Dortaj F, Abolmaali K. (2020). Providing a structural model for predicting marital intimacy based on attachment styles mediated by the component of love commitment in married students. *Journal of Psychological Science*. 19(85), 81-90.
33. Moghimi S, Moradi O, Seyedoshohadaei S A, Ahmadian H. (2022). Development of a causal model of marital commitment based on forgiveness and differentiation mediated by marital intimacy and the effectiveness of this model on the quality of marital relationships. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*. 9 (2). 146-159.
34. Mohammadi, R., & Mohammadi, Z. (2019). Challenges for Remarriage of Women with Children: A Qualitative Study. *Woman in Development & Politics*. 17(1). 97-119.
35. Planalp, E. M., Van Hulle, C. A., & Goldsmith, H. H. (2019). Parenting in context: Marital adjustment, parent affect, and child temperament in complex families. *Journal of Family Psychology*, 33(5), 532.
36. Rabiee N, Koochakentzar R, Ghanbari Panah A, Kooshki S. (2023). Predicting marital commitment based on dark triad traits and big five of personality. *Journal of Psychological Science*. 22(126), 1103-1120.
37. Rafati, M. (2015). The Comparison of Marital Satisfaction, Marital and Sexual Intimacy Between Married Women of Monogamous and Polygamous Families of Qeshm. *Magistri propositum*. University of Hormozgan.
38. Sanai zaker, B., Alagemand, S., Falahati, Sh., & Homan, A. (2017). *Famili and marriage scales*. Tehran: Besat.
39. Selahshori, N., & Atashpour, S. (2021). Effectiveness of Couple Intelligence Training on the Couple's Marital Satisfaction and Adjustment. *medical journal of mashhad university of medical sciences*, 64(2), 3014-3025.
40. Souri, Gohar., godarzi, korosh., & Roozbehani, mehdi. (2021). The Effectiveness of Intervention based on the Exploration of Remarriage Families' Problems on Child's Relationship with Stepparents .*Journal of Excellence in counseling and psychotherapy*. 37(10). 45-55.
41. Zahl-Olsen, R., Thuen, F., & Espehaug, B. (2019). Divorce and remarriage in Norway: a prospective cohort study between 1981 and 2013. *Journal of Divorce & Remarriage*, 60(8), 600-611.